

ناکهان شعر

مهریار صدقیانی

حقیقت آن قدر بزرگ بود که می‌شد دست‌روی آن گذاشت می‌خواستیم پرخاش کنم دیدم پای گل‌دان‌ها بی‌م‌ریزم دیدم

هدیه‌می‌خرم از دهایی‌خسته‌و خون‌آلود بودم کنامی‌نیافتم برای پنهان شدن خود را خورد بودم تا سرم که اسب بود هنوز

***

مرتضی حنیفی

من محتاجم به تماشای پیشانی‌ات به این که در آفتاب کتی

و نگذاری

ترک‌ت‌کنم

به خاطر تو یاد خواهم گرفت زیبا بودن را

عزیزم

برای تو خواهم مرد

حتی یک سال بعد از مرگم

برای تو خواهم مرد

***

رضا عابدین زاده

همه چیز سخت شده بود

گفتی اگر میریم

زندگی بهتری خواهیم داشت

اما جهان شگفتی‌های خودش را دارد

گاهی بوسه

گاهی تنهایی

و گاه برف کمی

که روی لانه پرنده‌ای می‌نشیند.

***

الهام اسلامی

قوی نیستم

اگر شعری می‌نویسم

باد قوی نیست

اگر لباس‌های روی بند را نتکان می‌دهد.

غروب

ساعت غمگینی است

نمی‌تواند حتی گلدانی را ببندد از

و غم کمی جابه‌جا شود

در خانه نشستام

زانوهایم را در آغوش گرفته‌ام

تا تنهایی‌ام کمتر شود

تنهایی‌ام

کم‌در لباس

اتاقی که در قفل نمی‌شود

تنهایی‌ام

حلزونی است

که خانه‌اش را با سنگ کُشته‌اند.

***

رضا یآوری

در خواب‌های کودکی‌ام

ستاره‌ها را نمی‌کردم

و خوشید

دانه درشتی وسط آن‌ها بود

حتماً تو هم در خواب‌هایم بوده‌ای

و گر نه این گردن‌بند را از کجا آورده‌ای؟

***

هنری

نمایشگاه آثار آرزوهای کودکان ایرانی و افغانستانی

نمایشگاه نقاشی «آرزوهای من» با هدف حمایت از کودکان ایران و افغانستان در نگارخانه فانوس فرهنگسرای رازی برپا شد.

به گزارش ایرنا، نمایشگاه نقاشی «آرزوهای من» با مدیریت نثار احمد تاجیک با نمایش آثار ۲۰ کودک ایرانی و افغانستانی از ۱۸ تا ۲۵ آذر همه‌روزه از ساعت ۹ تا ۱۶ در نگارخانه فانوس این فرهنگسرا به نشانی خیابان قزوین، خیابان شهیدمرادی برپاست.

در این نمایشگاه، ۶۰ اثر هنری در تکنیک‌های مداد رنگی، آبرنگ، گواش و رنگ‌روغن با موضوع آرزوهای من با هدف حمایت از کودکان، نشان دادن خلاقیت و توانمندی‌های آنان، نشان دادن فضا‌های دوستی و همدلی و هم‌زبانی بین کودکان، ایجاد کانون مهر و محبت میان خانواده‌ها و پیام کودکان جهان به صلح و آرامش و محبت و دوستی در قالب هنر نقاشی به نمایش گذاشته شده است.

پژوهشگران جریان ساز ادب فارسی

به مناسبت هفته پژوهش، آثار و خدمات چند پژوهشگر برجسته ادبیات معاصر ایران

از جمله استادان علی اکبر دهخدا، بدیع الزمان فروزانفر، عبدالحسین زرین کوب، محمد رضا شفیعی کدکنی و... رابرسی کرده‌ایم

الهه آرانیان

calture@khorasannews.com

مجلد لغت‌نامه در سال ۱۳۲۵ منتشر شد و دهخدا تا زمان حیاتش، یعنی سال ۱۳۳۴ توانست بر چاپ ۲۲ مجلد از ۲۲۲ مجلد لغت‌نامه و ۴۲۶۹ صفحه از ۲۶ هزار و ۴۷۵ صفحه نظارت کند.

کاربزرگ تصحیح و شرح آثار مولانا

نام بدیع الزمان فروزانفر که می‌آید، به یاد مثنوی معنوی مولانا می‌افتیم. این استاد بزرگ یکی از مهم‌ترین شرح‌های مثنوی را با نام «مثنوی شریف» بر دفتر اول مثنوی نوشته که هنوز هم در دانشکده‌های ادبیات فارسی مرجع است و بعضی از استادان آن را تدریس می‌کنند. استاد فروزانفر در ۱۴ شهریور ۱۲۷۶ شمسی در بشرویه متولد شد و در ۷۳ سالگی در تهران در گذشت. او ادیب، نویسنده و پژوهشگری برجسته بود که شاگردان او در دانشگاه تهران بعدها، استادان تراز اول ادبیات فارسی شدند. از جمله شاگردان بزرگ استاد فروزانفر می‌توان به محمد دبیرسیاقی و محمد رضا شفیعی کدکنی اشاره کرد. استاد فروزانفر آثار پژوهشی و تحقیقی متعددی در حوزه ادبیات فارسی از خود به جا گذاشت که از میان آن‌ها «سخن و سخنوران»، «تاریخ ادبیات ایران»، «احادیث و قصص مثنوی»، «فرهنگ تازی به پارسی»، «ساخت‌واژه‌های مولوی در غزل‌ها»، «تصحیح دیوان شمس» و «شرح دیوان حکیم سنایی» شناخته شده‌تر هستند.

پژوهشگر برجسته علوم و صنایع ادبی

استاد جلال الدین همایی نویسنده، ادیب،

پژوهشگر، ریاضی‌دان و تاریخ‌نگار بزرگ معاصر بود که در تیرماه ۱۳۵۹ در ۸۰ سالگی در تهران در گذشت. جالب است بدانید ذبیح... صفا، مؤلف کتاب مشهور «تاریخ ادبیات ایران»، از شاگردان جلال الدین همایی است. این استاد فرزانه بعد از ۱۲ سال تدریس فقه در دانشکده حقوق دانشگاه تهران، به دانشکده ادبیات این دانشگاه منتقل شد و به تدریس علوم ادبی در سه مقطع لیسانس، فوق لیسانس و دکتری پرداخت و در سال ۱۳۴۵ هم بازننشته شد. از میان آثار پژوهشی استاد همایی در باره ادبیات فارسی می‌توان به این کتاب‌ها اشاره کرد: «تفسیر مثنوی مولوی»، «فنون بلاغت و صناعات ادبی»، «مولوی‌نامه»، «مختاری‌نامه یا مقدمه دیوان عثمان مختاری» و «تصحیح مثنوی ولدنامه».

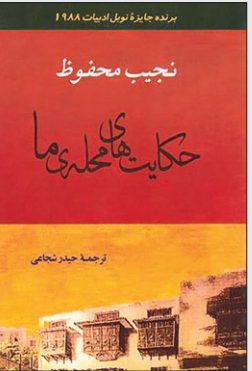
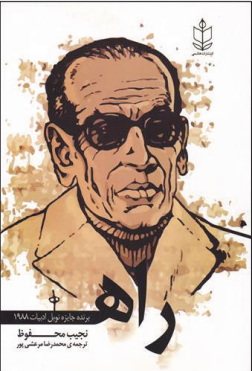
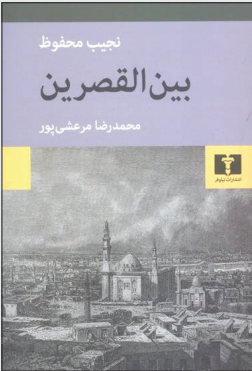
از دانشگاه تهران تا آکسفورد، سوربن و کالیفرنیا

استاد عبدالحسین زرین کوب بیشتر از ۴۰ سال در دانشگاه تهران به تدریس ادبیات فارسی، تاریخ ایران و تاریخ اسلام پرداخت. او مولوی شناس بزرگ معاصر بود و آثارش در این زمینه، مرجع مهم در مطالعات تصوف اسلامی و مولوی شناسی است. استاد زرین کوب در ۲۷ اسفند ۱۳۰۱ در بروجرد به دنیا آمد و در ۷۴ سالگی در تهران چشم از جهان فرو بست. این استاد برجسته از سال ۱۳۴۱ به بعد در فاصله تدریس در دانشگاه تهران، به عنوان استاد مهمان در دانشگاه‌های آکسفورد، سوربن، کالیفرنیا و پرینستون به تدریس پرداخت.

صعود از روزنامه نگاری تا دریافت جایزه نوبل ادبیات

در زادن روز نجیب محفوظ، نویسنده بر آوازه مصری از زندگی او و ویژگی‌های آثارش نوشته‌ایم

منتشر کند. علاوه بر این ردپای داستان‌های او را در بسیاری از فیلم‌هایی که در کشور مصر تولید شده، می‌توان دید.

حدی سکوت، استاد سرشناس مصری ادبیات عرب در کتاب «رمان عربی» می‌گوید: از نیمه‌های دهه ۴۰ میلادی با چاپ پیاپی رمان‌های واقع‌گرای نجیب محفوظ، رمان عربی به مرحله تازه‌ای وارد شد و از نواقصی که در آثار نسل پیشگامان وجود داشت، فاصله گرفت. در آثار نجیب محفوظ دیگر خبری از نقص‌هایی مانند خشو، ساختار از هم گسیخته و نامنسجم، وصف بیش از اندازه، افکار بی‌پرده، از این شاخه به آن شاخه پریدن، مبالغه در تصویر حالات و رخدادها و افراط در شخصیت‌پردازی به چشم نمی‌خورد و هر عنصری به شکل طبیعی و خودجوش و درست در سر جای خود قرار گرفته است.

تجربه نویسنده‌گی

نجیب محفوظ کار خود را با مجله «المجاله الجديدة» آغاز و بعد از مدتی به‌طور حرفه‌ای به‌عنوان نویسنده و روزنامه‌نگار رسمی شروع به کار کرد و بسیاری از آثارش در قالب پاورقی در روزنامه‌ها نوشته شده‌اند. بعدها به‌خاطر فرهنگی خدمات کشوری مصر به‌عنوان کارمند فعالیت کرد. او بیش از ۳۰ کتاب و ۱۰۰ داستان کوتاه نوشته است. عبدالعزیز ابراهیم احمد الباشا سرانجام در ۳۰ اوت ۲۰۰۶، به دلیل جراحی سرش در بیمارستان، بستری شد و در نهایت به دلیل نارسایی قلبی در ۹۴ سالگی در گذشت.

کارشناسی ارشد بود که دریافت بیش از هر چیز به نویسنده‌گی علاقه دارد و تصمیم گرفت ادامه تحصیل را متوقف کند و به نویسنده‌گی بپردازد.

ویژگی‌های نثر نجیب

خلافت، و سواس در انتخاب کلمات، ترسیم دقیق، باورپذیری صحنه‌ها، حالات و معرفی دقیق شخصیت‌ها از جمله ویژگی‌های این نویسنده سرشناس مصری است. او شخصیت‌ها و صحنه‌ها را چنان با مهارت، در عمق ذهن مخاطب ترسیم می‌کند که گویی آن‌ها را بر سبکی حک کرده و قرار نیست هیچ‌گاه از ذهن خواننده اثر، پاک شود. سه‌گانه «بین القصرین»، «قصر الشوق» و «اسکرپه» در میان آثار او جایگاه ویژه دارند که به فارسی نیز ترجمه شده‌اند. کتاب‌های این نویسنده مصری تبار، در نگاه اول، داستان ساده و یک‌بعدی با شخصیت‌هایی عادی به نظر می‌رسند؛ اما در واقع در پس هر روایت زندگی روزمره شخصیت‌ها، رازی نهفته است که به‌صورت غیر مستقیم به نقد و بررسی شرایط اجتماعی و سیاسی جامعه خود می‌پردازد. آثار او دارای مفهوم‌های فلسفی، عمیق و پیچیده است. عاشقانه نویسی یکی دیگر از مهارت‌های نجیب به شمار می‌آید که روایت‌های آن در فضای بومی مصر اتفاق می‌افتد. او علاوه بر نویسندگی رمان و داستان کوتاه، در فیلم‌نامه‌نویسی نیز دستی داشت و تا آخر عمرش توانست بیش از ۲۵ فیلم‌نامه را

سن نداشت. چه کسی فکرش را می‌کرد کودکی که آن روز پشت پنجره‌ای در محله الجمالیه با چشمان وحشت‌زده به سربازهای انگلیسی خیره مانده است، سال‌ها بعد یعنی در سال ۱۹۸۸، برنده جایزه نوبل ادبیات شود و اولین عرب‌زبان باشد که این جایزه را دریافت می‌کند. بی‌تردید اگر خواندن رمان و ادبیات داستانی باشد تا امروز نام عبدالعزیز ابراهیم احمد الباشا با همان نجیب محفوظ را شنیده‌اید. فردی که آثار چشمگیری را به ادبیات کلاسیک جهان هدیه کرد و بسیاری از منتقدان، کتاب‌های او را جزو شاخص‌ترین آثار ادبیات عرب می‌دانند. او نام مستعار خود را از مشهورترین پزشک زایمان مصر یعنی دکتر نجیب محفوظ که ناظر به دنیا آمدن او بود، گرفته است. از جمله مهم‌ترین آثارش می‌توان به کتاب‌های «شادی‌های گنبد»، «میرامار» و «حکایت‌های محله‌ما»، «بین القصرین»، «قصر الشوق» و «اسکرپه» اشاره کرد. نجیب در ۱۱ دسامبر ۱۹۱۱ در قاهره به دنیا آمد. خانواده او کارمند و از طبقه متوسط جامعه بودند و او هفتمین و آخرین فرزند بود.

در سال‌های اولیه زندگی اغلب وقت خود را با مطالعه آثار نویسندگانی مانند حافظ نجیب، طه حسین و سلامه موسی می‌گذراند. در سال‌های تحصیل در مقطع

محمد بهبودی نیا

calture@khorasannews.com

صدای گلوله او را پشت پنجره اتاقش در قاهره کشاند. سربازان انگلیسی زیادی در خیابان به هر سمتی شلیک می‌کردند. شاید خون، شاید شنیدن صدای مهیب گلوله‌ها و فریادهایی که ذهن او را در کودکی تسخیر کرده بودند، باعث شد در بیشتر آثارش ردپایی از مصر و قاهره وجود داشته باشد؛ حتی شاید بتوان انقلاب سال ۱۹۱۹ مصر را مؤثرترین اتفاق در زندگی هنری او دانست. این انقلاب درست زمانی رخ داد که او بیش از هفت سال

فرهنگی

سختگوی کمیسیون فرهنگی مطرح کرد:

خطای راهبردی در ثبت ورزش

زورخانه‌ای به نام جمهوری آذربایجان

سختگوی کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی با انتقاد از ضعف دیپلماسی ایران در سطح بین‌المللی گفت: ثبت ورزش زورخانه‌ای و کشتی پهلوانی به نام آذربایجان نشان می‌دهد، جهان دچار خطای راهبردی شده است؛ کشور آذربایجان بخشی از تمدن ایران اسلامی محسوب می‌شود. مسئولان حقوقی جمهوری اسلامی باید در این باره ضمن تنظیم شکایت دقیق و ارائه مستندات و متون هویتی و تاریخی از این هویت ایرانی دفاع کنند. به گزارش خبرگزاری خانه ملت، احمد راستینه هفشجانی، درباره ثبت ورزش زورخانه‌ای و کشتی پهلوانی به نام آذربایجان در یونسکو، افزود: ورزش زورخانه‌ای و کشتی پهلوانی ورزش آیینی و تمدنی کشور ما محسوب می‌شود به عبارتی تمام دنیا این مسئله را پذیرفته و هویت این ورزش به نام ایران کهن ثبت شده است.

یک خطای راهبردی

نماینده مردم شهر کرد در مجلس یازدهم گفت: ثبت ورزش زورخانه‌ای و کشتی پهلوانی به نام آذربایجان نشان می‌دهد، جهان دچار خطای راهبردی شده است؛ کشور آذربایجان بخشی از تمدن ایران اسلامی محسوب می‌شود. دنیا بر اساس تاریخ تمدن ایران این ثبت را انجام داده است اما مسئولان حقوقی جمهوری اسلامی باید در این خصوص ضمن تنظیم شکایت دقیق و ارائه مستندات و متون هویتی و تاریخی از این هویت ایرانی دفاع کنند. کمیسیون فرهنگی مجلس پیگیر این ماجراست.

وزیران مربوط پاسخگو باشند

سختگوی کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی با تأکید بر پاسخگویی وزیران مربوط راجع به بی‌توجهی به آثار ملموس و ناملموس ایران زمین یادآور شد: وزارت ورزش و جوانان در کنار وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری درباره ثبت ورزش زورخانه‌ای و کشتی پهلوانی به نام آذربایجان باید به ملت ایران پاسخگو باشند. وی همچنین با بیان تمدن غنی ایران در تمام حوزه‌ها به‌ویژه کشتی پهلوانی، اظهار کرد: به اعتقاد بنده چون آذربایجان جزئی از خاک و تمدن ایران بوده، در عرصه‌های بین‌المللی این خطای محاسباتی ایجاد شده ورزش زورخانه‌ای که به نام تمدن ایران است، امروز به نام آذربایجان که کشوری مستقل شده به ثبت رسیده است. راستینه با انتقاد از ضعف دیپلماسی ایران در این زمینه، خاطر نشان کرد: آن‌چه درباره ثبت آثار ناملموس ایرانی مشهود است بهره‌نگرفتن از تمام ظرفیت‌های دیپلماسی و موضوعات حقوقی است، هم اینکه وزارتخانه‌های مختلف از ورزش و جوانان گرفته تا میراث فرهنگی و حتی وزارت امور خارجه در ثبت ورزش زورخانه‌ای و ورزش پهلوانی کوتاهی داشته و این ضعف دیپلماسی کشور ما را نشان می‌دهد. نماینده مردم در مجلس یازدهم در پایان یادآور شد: امروز ثبت آثار فرهنگی و ورزشی به نام دیگر کشورها ضعف دیپلماسی ایران را در جهان نشان می‌دهد؛ مسئولان مربوط باید با عاده حقوقی و پیگیری دقیق و ارائه اسناد تاریخی و تمدنی از میراث ایران زمین محافظت کنند.

ادبی

انتشار جامع‌ترین ترجمه حافظ به زبان رومانیایی

یک روشندل ایرانی ترجمه گزیده‌ای از دیوان خواجه حافظ شیرازی به زبان رومانیایی ارائه کرده است. این مجموعه که ترجمه ۲۰۰ غزل حافظ است، جامع‌ترین ترجمه از دیوان حافظ به شمار می‌آید. به گزارش ایرنا، مراسم رونمایی از ترجمه رومانیایی برگزیده غزلیات حافظ شیرازی در سالن اجتماعات کتاب فروشی میهای امینسکو شهر بخارست برگزار شد. این اثر با حمایت سفارت جمهوری اسلامی ایران در بخارست، توسط سارا استرآبادیان به زبان رومانیایی ترجمه شد و با عنوان شهد عشق، ترجمه برگزیده‌ای از غزلیات دیوان حافظ از سوی انتشارات معروف ادیتوریال انگرال رومانی به چاپ رسید.